

Zoo is het ideaal, d.w.z. naar het recht Gods, en naar den dorst van 't wedergeboren hart. Doch nu staan we voor 't feit, dat dit ideaal niet aanstands ook reëel worden kan. En daarmee moeten we nu, al doet het aan Gods recht niet tekort en al kan het de begeerte van Gods kind niet kortwieken, toch rekening houden in onze reële verwachtingen, en derhalve in ons gebed.

Want ons gebed moet waar blijven. Het mag niet alleen rekenen met ons begeeren, maar moet ook rekenen met Gods beloften. En wijl God de Heere ons geenerlei belofte gedaan en geenerlei uitzicht geopend heeft, op grond waarvan we recht zouden hebben, te verwachten, dat we in dit leven reeds de volmaaktheid grijpen zullen — kunnen we niet, in 't vertrouwen dat ons gebed verhoord zal worden, bidden dat we vanaf dit oogenblik nooit meer mogen zondigen. Als uiting van wat we naar den drang onzer ziel zouden begeeren, als verzuchting waartoe het verlangen naar volmaaktheid roept tot God, is er plaats voor in ons bidden; als bede, waarvan we reeds aanstands de volle verhooring verwachten, niet.

Intusschen mag dit aan de innigheid en kracht van onzen dorst naar volmaaktheid niets tekort doen, en moet er, naar 't voorbeeld des Apostels, naar het wil der roeping Gods gejaagd met een inspanning en een moed, alsof we het nog heden zouden kunnen grijpen.

Tegenstrijdigheid? Voor 't hoofd misschien wel. Voor 't hart toch niet. Niet meer dan tusschen de roeping om te allen tijde te zijn als dienstknechten die hun heer verwachten, en het weten, dat, naar de voortekenen die aan haar vooraf moeten gaan, de komst van Christus nog vandaag of morgen niet zijn kan.

Chronisch lijden.

Een jonge man, bezocht met een kwaal of een lichaamsgebrek, dat hem nagenoeg van allen omgang en van alle genoegens des levens uitsluit, klaagt, dat hij maar niet komen kan tot berusting in zijn lot; en toch beseft, dat ontevredenheid en opstand hem, behalve schuldig, ook nog steeds ongelukkiger maken; — en hij vraagt wat hij toch moet doen, om dezen tweestrijd te boven te komen.

Ik las zijn brief met ontroering; en 'k gevoelde het bijna als een misdaad, dat ik hem hier poog te beantwoorden. Zelfs een particulier schrijven is hier nog een veel te koud bescheid. Persoonlijke ontmoeting, innige deelneming, vertrouwelijke saamspreking en gemeenschappelijk gebed kunnen hier, onder Gods zegen, slechts geven wat noodig is. En daarom raad ik m'n briefschrijver aan, dat hij zich om geestelijk bestier wende tot zijn leeraar. Intusschen wil ik hem toch gaarne enkele wenken geven, die hem mogelijk dienen kunnen. 'k Doe het ook, omdat anderen onder onze lezers in soortgelijke engten kunnen zitten.

En dan is vóór alles m'n raad: Bid God, dat Hij door Zijn Geest uw ziel zoo verlichte en bewerkte, dat ge tot Hem in de rechte verhouding moogt komen. Alles in ons leven komt op zijn plaats, als wij op onze plaats komen tegenover onzen God.

Geef u, zóó biddend, bij het licht van Gods Woord, in de eerste plaats rekenschap van het soevereine recht Gods, zijn schepsel zóó te formeeren en zijn weg en deel in dit leven zóó te beschikken als het Hem behaagt. (Rom. 9:20 en 21.)

Bedenk daarbij, dat dit vrijmachtig welbehagen Gods nooit willekeur is, en nog minder door lust in het leed van zijn schepsel wordt ingegeven; dat God integendeel lust heeft in 't geluk van zijn menschenkind, en dat, met die lust, volmaakte wijsheid al Gods raad en doen bestuurt. (Ezechiël 33:11.)

Houd u verder voor, dat de ellende des levens, niet willekeurig door onzen God werd beschikt, maar dat ze vrucht is van een rechtvaardige straf is op de zonde.

Tracht u te doordringen van het schrikkelijk karakter der zonde, dat God, die liefde is, haar zóó bezoeken moet aan zijn eigen maaksel.

Geef u rekenschap van de wondere lankmoedigheid Gods en van zijn ondoofbaren lust in de zaligheid van menschen die zondaars werden, dat Hij een wereld, die Hem slag aan dag loont en torgt, verdraagt, de straf op de zonde voor haar matigt en haar overlaadt met goedertierenheden.

Overweeg, wat ondoorgroondelijk ontfermen het was, dat God voor zulk een wereld zijn eeniggeboren Zoon ten Middelaar en Verlosser gaf, en Hem besloot in haar schuld en ellende, opdat Hij haar verlossen en zaligmaken mocht.

Laat u verder door de Schrift zeggen en in allerlei voorbeelden toonen, hoe God de Heere de ellende, die naar recht enkel straf kan zijn, in zijn onmetelijke genade gedurig maakt, en ook bij u maken wil, tot een middel om te verootmoedigen over de zonde en uit te drijven tot den Middelaar.

Let er verder op, hoe de Heere in zijn ondoorgroondelijke wijsheid met het lijden, dat Hij ons oplegt, allerlei heerlijke bedoelingen heeft, die wij niet vermoeden; en dat wie zijn kind is, om Jezus' wil, deze bedoelingen van den besten aller vaders gerust kan vertrouwen, ook al doorziet en gist hij ze niet, en dat ééne dier bedoelingen — die alleen reeds alles goed maakt — is: zijn kind te zegenen en te zaligen; naar zijne belofte, dat allen die Hem liefhebben alle dingen zullen mede werken ten goede.

Bedenk ook, dat tot dat goede, waartoe hun lijden dienstbaar wordt gemaakt, ook dit allerbeste onder 't goede in dit leven behoort, dat ze er door geheiligd en naar 't beeld hunns hemelschen Vader vernieuwd worden. En daarbij komt dan nog zooveel meer. Want in de beproevingen smaken Gods kinderen het rijkst de liefde van hun Vader en de genade van hun Heiland.

En ten slotte: reken u gedurig voor, wiens deel er beter was en wiens lot gij voor u zelf zoudt begeeren: dat van den rijken man uit de gelijkenis, of dat van den armen Lazarus.

Nog eens: overweeg deze dingen biddend bij 't licht van Gods Woord. En als ge ze moogt verstaan en met uw hart gelooven, zal het licht u opgaan.

Laat me u ook nog ter lezing mogen aanbevelen het boekje van Dr A. Kuyper „In schaduwen des doods“, en dat van Ds G. Elzenga, dat, meen ik, heet:

„Voor onze zieken“ of „Voor de ziekenkamer“ (uitg. J. H. Kok te Kampen).

En laat me u thans met een stevigen handdruk Gode mogen bevelen.

Vriesland.

FERNHOUL.

Correspondentie. P. V. te E. Als u het betreffende stuk nog eens wilt nalezen, zult u ontdekken, dat ik juist voor den kerkdienst een uitsondering maakte op wat ik met u ook overigens niet gaarne tot een regel zou zien worden. U zult het daarom wel met me eens zijn, dat er geen reden is, nog eens weer op het onderwerp terug te komen.

J. de V. te A. Dank voor de aandacht die u gaf aan wat ik over de lijkbalseming schreef. Als u evenwel bedenkt, dat m'n oordeel gold de balseming, niet zooals ze b.v. bij de Israëlieten in zwang was, maar zooals ze in gebruik was bij heidensche volken, vooral bij de oude Egyptenaren, die — zooals ik ook schreef — „zoo mogelijk alle ontbinding weren moest“, dan zult u het, denk ik, niet te hard vinden. Dergelijke balseming toch vond haar motief niet in de (christelijke) hope der opstanding, maar in geheel andere voorstellingen; bij de Egyptenaren in de meening, dat het voortbestaan der zielen afhankelijk was van het instandhouden der lichamen.

F.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De goede koers?

In „Ons Program“ noemt Dr Kuyper de schoolkwesatie een in de toelichting bijna verdrongen onderwerp. Evenwel, aan het slot van zijn bespreking geeft hij als einddoel van onze actie op dit gebied aan: „de triomf van het vrijwilligheidsbeginsel en daardoor de herwinning van de volkschool der gedoopte kinderen voor Christus, onzen Heere!“

Als we nu met hem nog altijd van meening zijn, dat het vrijwilligheidsbeginsel een element is, waarmee we behooren te rekenen in onzen schoolstrijd, dan mag het niet overbodig heeten, elkaar voortdurend de vraag voor te leggen: „Zeilen we met onze scholen wel in den goeden koers?“ Vooral deze vraag klemmt: „Wordt de school niet al te veel Overheidsschool?“

Onzerzijds is wel steeds het goed recht erkend van de overheid, om in zake de opvoeding en het onderwijs een woordje mee te spreken. Historisch is de gach van zaken zoo geweest, dat de overheid zich van vroege tijden af met de school heeft bemoeid en we meenen, dat ze daar het recht toe had en, dat het zelfs haar plicht was. Het mag toch een algemeen volksbelang geacht worden, dat het peil van het onderwijs in ons land niet daalt beneden het peil van de omliggende landen, waardoor ons volk in zijn strijd om het bestaan al te veel zou worden bemoeijkt. De overheid heeft daarom tot taak, zich op de hoogte te stellen met den stand van zaken in andere landen en tevens de roeping, de middelen aan te wenden, om ons volk in dezen tot de noodige actie te prikkelen en de daarvoor noodige middelen desnoods te verschaffen.

Ook dient de overheid voor het verwaarloosde in de bres te springen. Zij beschermt het zwakke en heeft daarom te zorgen, dat kinderen, die door de ouders zouden worden uitgebuit, in de jeugd gelegenheid mogen ontvangen voor onderwijs.

Tweeërlei roeping dus, voor het geheele volk zoowel als voor den enkeling heeft de overheid te vervullen.

Onmiddellijk voelen we nu, dat hier gevaren dreigen. De overheid heeft macht en neigt daardoor onwillekeurig tot overheersching van de andere personen en lichamen, die bij de opvoeding der kinderen belang hebben. Daar komt dan nog bij de omstandigheid, dat in een land als het onze een machtige partij als beginsel heeft aanvaard, dat de „Staat“, de „gemeenschap“ het doel van het aardse leven is. De mensch is dan volgens deze beschouwing allereerst staatsburger en moet zich door de overheid laten vormen in de richting, die door de overheid de beste wordt gekeurd. De overheid sticht dan zelf haar scholen, dwingt de menschen hun kinderen daar heen te zenden, zóó en zóó lang. Alle kinderen zijn Staatskinderen en het geheele onderwijs staat op staatskeur.

Niemand durft ontkennen, dat er in de regeling van ons onderwijs heel wat is, waaruit deze geest spreekt. Om iets te noemen: onze Leerplichtwet staat niet op het standpunt, dat het verwaarloosde kind alleen moet worden beschermd tegen ouderlijke willekeur, maar omdrent alle kinderen, ook van de ordelijkste burgers, komen bindende bepalingen, die de geheele wet als een Deutsche en niet als een Nederlandsche wet stempelen.

Nu is het van hoog belang, dat wij onze oogen open houden voor de groote gevaren, die ons hier bedreigen. Zeker, wij hebben tot op zekere hoogte onze vrijheid van beweging gehouden, de regeling, zooals de wet van 1920 ons die bracht, heeft het mogelijk gemaakt, om bijna overal de ouders in de gelegenheid te stellen, hun kinderen naar een school te zenden, waar hun beginselen worden geëerbiedigd. Dat kan met dankbaarheid worden geconstateerd, maar overal moet nu gezorgd worden, dat de ouders blijven gevoelen, dat zij de eigenlijke schoolstichters, immers de voor de opvoeding der kinderen aansprakelijke personen, blijven. Dan kan ook in de organisatie der verschillende scholen voldoende rekening worden gehou-

den met de zeer gevarieerde behoeften van verschillende levenskringen en verschillende landstroken. De moderne eenheidsschool kan met dat alles geen rekening houden. Zij knipt alles naar dezelfde maat, uniform.

Hoe meer het besef uit ons volk wijkt: de school behoort aan de ouders, hoe meer we op dit terrein aan onze tegengartij verliezen. Daar zit zulk een heerlijk deel volkskracht in de zorg, waarmee men op menige plaats altijd voor de school heeft gewaakt en gewerkt. Dat moeten we vooral niet inboeten.

Het lijkt mij daarom dienstig, gedurig eens te herinneren aan wat we in ons zoogenaamd Gewijzigd Unierapport als schoolprogram bezitten. Daar hebben we nog nooit afstand van gedaan. Ik laat het hier volgen.

Conclusiën.

1. Op de lagere scholen worde, zoo mogelijk door de Commissiën, die voor het beheer der scholen zijn of worden aangesteld, van hen, die niet tot de onvermogenen behooren, een proportioneel schoolgeld geheven, naar bij de wet vast te stellen regelen.

2. De gemeenten worden niet langer belast met de bekostiging van de lagere school.

3. Door het Rijk worde ten behoeve van de lagere scholen aan de Schoolcommissiën een vaste bijdrage uitgekeerd, te berekenen naar regelen bij de wet vast te stellen, naar zoodanigen maatstaf, dat de kosten van een gewone, eenvoudig ingerichte lagere school, voor zoover deze niet uit de schoolgelden te vinden zijn, worden gedekt, en rekening gehouden wordt met uitbreiding van leerstof en vermeerdering van het onderwijzend personeel.

4. De uitkeering van die bijdrage worde, evenals thans, verbonden aan voorwaarden, die de inrichting van het onderwijs vrij laten en alleen strekken om de besteding der rijkselden voor het beoogde doel te verzekeren.

5. Voor zoover de ingezetenen niet zelve in hun onderwijs voorzien, treden in hunne plaats de gemeentebesturen op, met dien verstande echter, dat zij op tijd en wijze, bij de wet te regelen, het beheer der scholen overdragen aan plaatselijke Schoolcommissiën, te benoemen door de ouders der schoolgaande kinderen.

Gr.

G. MEIMA.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Over melk en politiek.

In Amsterdam is, terwijl ik dit schrijf, de gemeentelijke melkboer nog niet geboren. Wel wordt het geval besproken onder „Vroolijkheid, Hilariteit, Groote hilariteit, Gelach en Enorme Vroolijkheid“ en bemoeien zich zelfs verschillende dokters met het geval.

Het kan ons, die niet aan de Amsterdamsche tekorten meebetalen, betrekkelijk koud laten of deze melkvoordracht er komt of niet. Doch ook maar betrekkelijk, want het voorbeeld van Amsterdam werkt aanstekelijk en het is niet onwaarschijnlijk, dat straks ook andere groote steden zich geroepen gevoelen om distributiemaatregelen te nemen. Er opent zich hier een groot veld, waarop zich de ambtelijke ijver kan ontplooiën tot nadeel van den belastingbetaler.

Afgezien van de materiële gevolgen, die het nemen van deze en dergelijke maatregelen heeft, is hierin te zien een symptoom van de verwording der staatsrechtelijke denkbeelden. Almeer wordt de grenslijn weggeveegd tusschen Staat en Maatschappij. Bovendien schijnt het principieele verweer, vooral na den oorlog, telkens in kracht af te nemen.

Hier blijkt ook weer hoe gevaarlijk de eerste stap is. Als wij de bevolking van visch voorzien, waarom dan niet van melk?

En als we melk koopen, waarom dan geen melk? Ik weet het ook niet en 't is mij ook niet bekend waarom men niet veel verder gaat.

Als de hoop, dat een bepaald belang door de stad beter zal verzorgd worden dan door particulieren, reeds voldoende is om de bedrijfsvrijheid weg te nemen en een gemeentelijk monopolie in te stellen, waar is dan het einde?

Is de vleeschvoorziening minder belangrijk dan de melkvoorziening? Is er dan ergens een punt, waar we op goede gronden halt kunnen houden en krachtens onze beginselen zeggen: „tot hiertoe en niet verder“?

Hier ligt het moeilijke punt der gemeentelijke politiek en het schijnt mij zeer noodig, dat wij ten dezen door studie en samenspreking trachten te komen tot een vaste gedragslijn. Ik geloof, dat wij voor het meerendeel gevoelen, dat een ver uitgebreide gemeente- of staatsexploitatie een gevaar is voor onze beginselen.

Ook in het socialistische kamp wordt dit gezien. Het gaat in Amsterdam niet om het melk of om de melk, maar om de politieke boter, die men uit deze gemeentemelk hoopt te winnen.

„Het Volk“ schreef: „Wanneer de Overheid de verzorging in een eerste levensbehoefte der bevolking, als die met melk, beter blijkt te kunnen behartigen dan waartoe het particuliere bedrijf in staat bleek, dan zal dit zeker zijn gevolgen hebben ten aanzien van de denkwijze der bevolking en van hare vertegenwoordigers, met betrekking tot de verzorging in andere levensbehoefte dan die van melk.“

Dit is dat door beschouwd delen van de taak wordt. T die een w verweer ontwikkelde.

Oogen meestal t.

Ze kom grote m kent en c.

Ze leid willige d en spel sleutel i.

Ze is keling v het oude.

En het vormt vo Reeds.

Ieder var op een l en het v men len gevaar vo.

Overheid deelen, lo te vriez.

Zoo ze ons, dat niet kunn.

Een ut lijk de vr trachten z de grensl en Maats.

zijn naar van tijdel beginselen.

Amher

= Uit de

Jaap E geleden, ties, wer door zijn lichaam g.

Op de loopspor trok het sche stal.

Doet 3 rijkskance president hij zich.

Mevrou maakte p scene oy dubbele s verontwa.

Meer u vertoonde lang als.

Deze pro dat het

= Reory

Het ou school er wijs op het ingel dagblade heeft ge.

Wij ko kende re dit uit,

de ergerl volkomen

Bovene over uits Geleynse land op

dat hij a verriecht vredigend onze hul

Glinthor te wissel

Wel n tegen ko

Ter be dentie di dat onz

Th. Hee Daarvoor

Anderz bergen t om „De

raliseeren sluiten, maar af

= De O

Net je Gelijk